



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 215/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. M. B., P., zastúpeného advokátom Mgr. S. F., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/08 a takto

## **r o z h o d o l :**

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/08 porušil základné právo Ing. M. B., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 156/08 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. M. B. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. M. B. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 489,06 € (slovom štyristoosemdesiatdeväť eur a šesť centov), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet jeho advokáta Mgr. S. F., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 215/2013-7 zo 4. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/08 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva najmä, že:

*«V právnej veci navrhovateľa Ing. M. B. (ďalej len „Sťažovateľ“) zast. Mgr. S. F., advokát AK P. c/a Ing. J. R. a spol., zast. JUDr. Z. H., advokátka AK Ž. o určenie neplatnosti zmluvy, konanie vedené pod sp. zn.: 16C/156/2008 na Okresnom súde v Žiline (ďalej len „Porušovateľ“) sa Sťažovateľ domáha určenia neplatnosti zmluvy o postúpení.*

*Vo vyššie cit. právnej veci sa naposledy konalo pojednávanie dňa 09. 01. 2011, ktoré Porušovateľ odročil na neurčito s tým, že vylustruje pobyt odporcu v 2.) rade J. P. cez R., resp. cez mesto R.*

*Od uvedeného dátumu Porušovateľ nevytýčil v cit. veci pojednávanie, hoci mu v tom nebránila žiadna procesná prekážka. Sťažovateľ sa na základe Žiadosti o vytýčenie termínu pojednávania zo dňa 28. 06. 2011, 19. 07. 2011, 10. 10. 2011 a 22. 02. 2012 domáha, aby Porušovateľ vytýčil v čo možno najkratšom čase pojednávanie, vo veci konal a prípadne aj meritórne rozhodol, avšak Porušovateľ na predmetné žiadosti nereagoval. (...)*

*Sťažovateľ následne podal predsedovi Okresného súdu Žilina JUDr. J. M. Sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zo dňa 27. 04. 2012, v ktorej sa domáhal ochrany svojho ústavného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Predseda súdu vo svojom Vyjadrení zo dňa 28. 05. 2012 konštatoval, že sťažnosť je dôvodná, nakoľko procesná aktivita súdu sa v období od uskutočnenia posledného pojednávania dňa 19. 01. 2011 až doposiaľ minimalizovala len na procesné úkony k doplneniu spisovej dokumentácie, teda ju nemožno vyhodnotiť ako činnosť smerujúcu efektívne k meritórnemu rozhodnutiu veci v primeranom čase. Vo vyjadrení sa ďalej uvádza, že predpoklad vytýčenia pojednávania je na mesiac jún, najneskôr však september 2012. (...)*

*Sťažovateľovi do dnešného dňa nebolo zo strany Porušovateľa doručené predvolanie na pojednávanie v predmetnej veci, hoci sa vo Vyjadrení k sťažnosti na prietahy v konaní zo dňa 28. 05. 2012 výslovne uvádza, že predpokladaný termín vytýčenia pojednávania je najneskôr v mesiaci september 2012. K dnešnému dňu je zrejmé, že Porušovateľ už nedodrží lehotu na vytýčenie termínu pojednávania, ktorá bola ním určená na zjednanie nápravy, keďže by inak nedodržel procesný postup v zmysle § 115 ods. 2 O. s. p. a nasl.*

*Keďže Sťažovateľ vyčerpal všetky možné účinné prostriedky na zjednanie nápravy, neostáva mu nič iné, len sa obrátiť vo veci ochrany jeho ústavného práva na Ústavný súd SR. (...)*

*Z vyššie cit. skutkového a právneho stavu vyplýva, že súd neodôvodnene t. j. bez existencie akejkoľvek zákonnej prekážky v predmetnej veci nevykonal najneskôr odo dňa 19. 01. 2011 žiaden úkon a v predmetnej veci ani nerozhodol, čím porušil základné právo navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)*

*S poukazom na vyššie zmienené kritéria rozhodovacej praxe Ústavného súdu mám za to, že sú splnené podmienky pre to, aby Ústavný súd SR konštatoval porušenie ústavného práva Sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zo strany Okresného súdu Žilina.*

*Vo Vyjadrení k sťažnosti na prietahy v konaní zo dňa 28. 05. 2012 sa uvádza, že: „špecifikom tohto sporu je tvrdené opakované postúpenie pohľadávky pôvodným veriteľom, ktorý nemal právo na vykonanie tohto právneho úkonu bez toho, aby tieto úkony boli registrované vo verejných registroch, ale s dopadom na odvodené práva záložného veriteľa k nehnuteľnosti. Pri tomto špecifickom charaktere sporu je mimoriadne citlivé neúspešné doručovanie jednému z účastníkov konania. Lustračné úkony súdu viedli k zisteniu blízkych osôb neznámeho adresáta.“ Z uvedeného nevyplýva, že by predmetný spor bol mimoriadne zložitý po právnej resp. skutkovej stránke, problematickou skutočnosťou je v podstate len neúspešné doručovanie jednému z účastníkov konania. Predseda súdu zároveň konštatoval, že sťažnosť je dôvodná, „nakoľko procesná aktivita súdu sa v období od uskutočnenia posledného pojednávania dňa 19. 01. 2011 až doposiaľ minimalizovala len na procesné úkony k doplneniu spisovej dokumentácie, teda ju nemožno vyhodnotiť ako činnosť smerujúcu efektívne k meritornému rozhodnutiu veci v primeranom čase.“ S týmto tvrdením predsedu súdu sa Sťažovateľ stotožňuje.*

*Ďalej mám za to, že samotný Sťažovateľ svojím správaním podstatne neprispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom, nakoľko bol v konaní aktívny, zúčastňoval sa pojednávani, podával procesné návrhy, zaujímal sa o stav konania a viackrát aj žiadal, aby okresný súd vo veci konal.*

*Konanie vo vyššie cit. právnej veci prebieha už od 31. 07. 2008, teda vyše štyri roky, pričom do dnešného dňa sa konalo v predmetnej veci len jedno meritorne pojednávanie a to dňa 19. 01. 2011.*

*Predmetom sporu je určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok medzi odporcom v 1) a 2) rade, ktorého výsledok priaznivo ovplyvní právne postavenie Sťažovateľa ako záložného veriteľa k nehnuteľnosti, kde hodnota pohľadávok zabezpečených záložným právom činí 221.623,95 Eur (6.676.643,10 Sk). Nakoľko je v hre nemalá majetková hodnota, je žiaduce, aby Porušovateľ konal primerane rýchlo, bez zbytočných prietahov, využívajúc pritom inštitúty a právne nástroje, ktoré mu predmetné*

*konanie umožňujú prejednať aj napriek problému s neúspešným doručovaním zásielok jednému z odporcov. Promptný postup okresného súdu je žiaduci o to viac, že po začatí konania došlo na základe vkladu č. V 1192/12 z 05. 03. 2012 k zmenám v katastri nehnuteľností na LV č. 7651 v osobe záložného veriteľa, ktorým sa stala na základe Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľností č. 84662/2012/1) S. a. s., čím sa značne oslabilo právne postavenie Sťažovateľa. (...)*

*Mám za to, že neodôvodnená nečinnosť Porušovateľa má za následok oprávnenú nedôveru Sťažovateľa v činnosť súdnej moci v Slovenskej republike a v právny štát, keďže ani po vyše 19 mesiacoch v predmetnej veci nerozhodol, čím je Sťažovateľ držaný v stave právnej neistoty. Postupom súdu takto dochádza k výraznému oslabeniu výchovnej funkcie súdneho konania v zmysle § 1 O. s. p.*

*Primerané finančné zadostúčinenie preto navrhujem vo výške 3,500,- Eur(...)*

*Uplatňujem si náhradu trov právneho zastupovania vo výške 323,49 Eur(...)*»

1.2 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ napokon navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

*„1. Základné právo Ing. M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy(...), ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/156/2008 bolo porušené.*

*2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/156/2008 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.*

*3. Ing. M. B. priznáva primerané finančné zadostúčinenie v sume 3.500,- Eur, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

*4. Okresný súd v Žilina je povinný zaplatiť Ing. M. B. trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu Mgr. S. F.(...) v sume 323,49 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený JUDr. D. B., listom sp. zn. 1 SprS/211/2013 z 31. mája 2013 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 22. júla 2013.

2.1 JUDr. D. B., poverený plnením úloh predsedu okresného súdu, predložil vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý v danej veci uviedol tieto relevantné skutočnosti:

*„Vo veci ústavnej sťažnosti Ing. M. B.(...) Vám predkladáme vyjadrenie zákonného sudcu.*

*Zároveň Vám oznamujeme, že Okresný súd Žilina netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti. (...)*“

*«Vec 16C 156/2008 som prevzal po sudkyňi odchádzajúcej na súd vyššieho stupňa, prejednal som ju na pojednávaní dňa 19. 1. 2011 a ďalej vykonával lustračné úkony zamerané na zistenie pobytu účastníka konania. Tunajší spor nie je vecou pracovnou, o výživné ani ochrany osobnosti.*

*Špecifikom tohto sporu je tvrdené opakované postúpené pohľadávky odporcom v r. 2/ ako postupcom - pôvodným veriteľom, najprv spoločnosti F., ktorá pohľadávky postúpila navrhovateľovi (podľa vyjadrenia navrhovateľa na pojednávaní „mne cez obchodnú spoločnosť“), potom odporcom v r. 2/ samotnému navrhovateľovi, následne došlo k spísaniu dvojstranného právneho úkonu smerujúceho k zrušeniu konkrétnej zmluvy o postúpení pohľadávky odporcom v r. 2/ priamo navrhovateľovi a napokon došlo k postúpeniu pohľadávky odporcom v r. 2/ odporcovi v r. 1/ právnym úkonom, ktorého neplatnosť navrhovateľ napokon žaluje. Pri takto špecificky vykonávaných právnych úkonoch je mimoriadne citlivé neúspešné doručovanie odporcovi v r. 2/ najmä vzhľadom na otázku vôle účastníkov pri uzatvorení dvojstranného právneho úkonu smerujúceho k zrušeniu konkrétnej zmluvy o postúpení pohľadávky (keď samotný navrhovateľ každopádne bol veriteľom z prevádzaných pohľadávok), všetko s dopadom na právne postavenie navrhovateľa alebo odporcu v r. 1/ ako subjektov, ktorých postavenie postupníkov sa vzhľadom na právny predpoklad odporcu v r. 2/ disponovať predmetnými pohľadávkami vzájomne vylučuje. Tunajší súd preto vylustroval pobyt odporcu v r. 2/, ktorý si zásielky nepreberal. Napokon súd vytýčil pojednávanie na 19. 6. 2013.*

*Je namieste skonštatovať, že vec je objektívne vybavovaná po dlhšiu dobu, než ako by mohla byť vybavovaná pri možnosti výhradnej pozornosti súdu, preto v ďalších súvislostiach skonštatovať na tento stav tiež poukazujem.*

*Súdne oddelenie som prevzal po predchádzajúcej sudkyni odchádzajúcej na KS ZA JUDr. J. U., s príznačným dopadom na zhoršenú tzv. skladbu nerozhodnutých vecí, lebo tieto v minulosti neboli skončené z rôznych dôvodov, spravidla spojených so skutkovou zložitou vecí. V závere roka 2007 zostatok dosiahol 505 vecí. Prakticky povedané, pri fyzickej možnosti súdneho oddelenia vybaviť pravidelný ročný nápad v priemere 250 civilných (priemerne zložitých) vecí ročne, zostatok nerozhodnutých (spravidla zložitejších) vecí ďalších 1,5 až 2 krát presahuje jeho ročný násobok. Postupne som dosiahol zníženie uvedeného zostatku z počtu 505 až na 325 vecí v júni 2012. Dosiahol som to napriek tomu, že v r. 2009 došlo k odchodu ďalších dvoch sudkýň JUDr. M. a JUDr. Š. na Krajský súd Žilina a ich veci boli prerozdelené do väčšiny súdnych oddelení včítane môjho, opätovne s príznačným dopadom na zhoršenú tzv. skladbu zostatkov vecí. V septembri 2012 bol opätovne mimoriadne zvýšený nápad počtu vecí v súvislosti so žalobou spoločnosti P., a. s., s prerozdelením v počte 83 na jednotlivého civilného sudcu a tento ukazovateľ deformuje údaje o postupnom znižovaní zostatkov. Zníženie týchto zostatkov som dosiahol bez toho, aby naopak moje veci boli prerozdelené iným sudcom alebo aby mi bol niekedy čo i len obmedzený nápad nových vecí. Nevyužívam prácu na doma a v rokoch som 2011 aj 2012 som definitívne nechal prepadnúť časť nárokovateľnej dovolenky. Tunajšie súdne oddelenie navyše trpelo personálnou nestabilitou, včítane neprítomnej vyššej súdnej úradníčky od marca do októbra 2011, naopak približne od začiatku roka 2013 moja vyššia súdna úradníčka zastupovala inú, čo malo tiež nepriaznivý dopad na možnosť ukladania niektorých úkonov. V roku 2013 mám nápad nových civilných vecí priemerne nad 35 vecí mesačne, čo aj do budúcnosti vylučuje možnosť vybavovania takého množstva vecí bez vzniku prieťahov.»*

2.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu zaujal toto stanovisko:

*«(...) Zákonný sudca vo svojom vyjadrení nepoprel samotnú skutočnosť, že predmetná vec je vybavovaná objektívne po dlhšiu dobu. Zákonný sudca poukázal na to, že po predchádzajúcej sudkyni prevzal súdne oddelenie vyznačujúce sa zhoršenou skladbou tzv. nerozhodnutých vecí spravidla spojených so skutkovou zložitou, ako aj na mimoriadne zvýšený nápad vecí v súvislosti so žalobou spoločnosti P., a. s., a na*

*personálnu nestabilitu súdneho oddelenia spôsobenú dlhodobou neprítomnosťou vyššej súdnej úradníčky.*

*Obrana porušovateľa teda smeruje k tomu, že predmetné prietahy boli spôsobené v podstate najmä nedostatočným personálnym obsadením súdu, v dôsledku čoho bol zákonný sudca neprimerane zaťažený jednak nápadom nových vecí, ako aj reštančných vecí po predchádzajúcej sudkyni.*

*V tejto súvislosti by som chcel poukázať na Nález ÚS SR I. ÚS 55/97 z 20. 1. 1998, kde Ústavný súd SR vyjadril právny názor, že: „Zdlhavosť postupu v konaní súd nezbavuje zodpovednosti za prietahy v konaní, ak nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami vo svojej činnosti spôsobuje predlžovanie konania.“, ako aj na právny názor prezentovaný v Náleze ÚS SR III. ÚS 33/01 z 31. 08. 2001: „Zlá organizácia práce v oddeleniach súdu je v príčinnej súvislosti s porušením čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“*

*Mám za to, že v danom prípade bolo možné (aj napriek zvýšenému nápadu vecí zákonnému sudcovi) predísť prietahom v konaní lepšou organizáciou práce na danom súdnom oddelení (napr. rovnomernejším prerozdelením pridelených prípadov a pod.), resp. pribratím potrebných pracovných síl na zvládnutie agendy.*

*Napriek tomu, že sťažovateľ sa viackrát domáhal vytýčenia pojednávania, odo dňa 19. 01. 2011 sa ďalšie meritórne pojednávanie uskutočnilo až dňa 19. 06. 2013, teda s odstupom 29 mesiacov. Činnosť súdu sa medzitým obmedzila len na procesné úkony smerujúce k doplneniu spisovej dokumentácie a teda ju nemožno (podľa Vyjadrenia predsedu Okresného súdu Žilina k sťažnosti zo dňa 28. 05. 2012 – správne má byť 28. 05. 2013, pozn.) vyhodnotiť ako činnosť smerujúcu efektívne k meritórnemu rozhodnutiu veci v primeranom čase.*

*V tejto súvislosti chcem opätovne zdôrazniť, že oddaľovaním meritórneho rozhodnutia v predmetnej veci narastá u navrhovateľa stav právnej neistoty, ktorého právne postavenie sa v priebehu sporu navyše zhoršilo tým, že po začatí konania došlo na základe vkladu č. V 1192/12 z 05. 03. 2012 k zmenám v katastri nehnuteľností na LV č. 7651 v osobe záložného veriteľa, ktorým sa stala na základe Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. 84662/2012/1 S. a. s.(...)*

*Zároveň Vám týmto oznamujem, že netrvám na tom, aby sa v predmetnej veci konalo verejné pojednávanie(...)*

*Na základe vyššie uvedeného navrhujem, aby Ústavný súd SR v plnom rozsahu vyhovel sťažnosti sťažovateľa a priznal mu aj náhradu trov právneho zastupovania vo výške 489,05 Eur na účet Mgr. S. F.(...)»*

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

## II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 156/08:

Dňa 31. júla 2008 sa sťažovateľ domáhal na okresnom súde určenia neplatnosti zmluvy o postúpení a nariadenia predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením č. k. 16 C 156/08-13 z 28. augusta 2008 zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 1. októbra 2008 odvolanie.

Dňa 23. októbra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za odvolanie proti uzneseniu č. k. 16 C 156/08-13. Súdny poplatok bol zaplatený 12. novembra 2008.

Dňa 23. októbra 2008 okresný súd zaslal odporcovi v 1. rade odvolanie sťažovateľa s výzvou, aby sa k nemu vyjadril v lehote 5 dní, ak to považuje za potrebné. V rovnaký deň okresný súd zaslal odporcovi v 2. rade uznesenie č. k. 16 C 156/08-13 z 28. augusta 2008 spolu s návrhom na začatie konania z 31. júla 2008 aj s poučením.

Dňa 3. decembra 2008 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „súd druhého stupňa“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa. Vec bola na odvolacom súde zaevidovaná pod sp. zn. 9 Co 365/08.

Dňa 3. decembra 2008 odporca v 1. rade doručil okresnému súdu vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa, ktoré bolo okresným súdom 5. decembra 2008 predložené odvolaciemu súdu na založenie do spisu vedeného pod sp. zn. 16 C 156/08.

Odvolací súd uznesením č. k. 9 Co 365/08 z 22. januára 2009 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 16 C 156/08-13. Uznesenie súdu druhého stupňa nadobudlo právoplatnosť 25. februára 2009 a vykonateľnosť 5. marca 2009.

Dňa 5. februára 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 24. marca 2009 okresný súd požiadal Správu katastra Ž. o zaslanie spisov č. V 5352/04 a č. Z 1463/07. V rovnaký deň súd požiadal právnu zástupkyňu sťažovateľa o zaslanie originálu alebo overenej kópie listinných dôkazov v lehote 15 dní a zaslal odporcovi v 1. rade poučenie odporcu.

Dňa 4. apríla 2009 Správa katastra Ž. doručila okresnému súdu požadovaný spisový materiál.

Dňa 4. mája 2009 právna zástupkyňa sťažovateľa predložila okresnému súdu notársky overenú kópiu zmlúv ako listinných dôkazov v konaní.

Dňa 7. mája 2009 okresný súd zaslal sťažovateľovi predvolanie na pojednávanie nariadené na 9. jún 2009 a zároveň ho vyzval, aby zaplatil súdny poplatok v lehote 10 dní. Súdny poplatok bol zaplatený 3. júna 2009.

Dňa 28. mája 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu v 1. rade k návrhu na začatie konania.

Dňa 9. júna 2009 právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala okresný súd o ospravedlnenie jej neúčasti na nariadenom pojednávaní a zároveň žiadala o doručenie písomného vyjadrenia žalovaných k podanému návrhu na začatie konania.

Dňa 9. júna 2009 sa na okresnom súde konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely preverenia stavu konania vedeného na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 C 120/08 s tým, že okresný súd si vyžiada správu o stave tohto konania. Ďalej bude vyžiadaný spis z okresného súdu sp. zn. 24 Er 1079/04. Okresný súd uložil právnej zástupkyňi odporcu v 1. rade, aby obratom doručila spisovú značku exekučného konania

vedeného na okresnom súde, ktoré je vedené na Exekútorskom úrade JUDr. J. K. pod sp. zn. Ex 1109/2006. Túto povinnosť si právna zástupkyňa odporcu v 1. rade splnila 10. júna 2009.

Dňa 11. júna 2009 okresný súd poučil právnu zástupkyňu sťažovateľa, že v zmysle § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku dôvodom na odročenie pojednávania je žiadosť o odročenie termínu pojednávania z vážnych dôvodov, pričom vážny dôvod uvedený v tomto zákonom ustanovení treba preukázať. Z tohto dôvodu nebude okresný súd na neadekvátne návrhy na odročovanie pojednávania v budúcnosti prihliadať. V rovnaký deň okresný súd požiadal Okresný súd Poprad, aby v lehote 10 dní predložil návrh na začatie konania vo veci sp. zn. 17 C 120/08 spolu s prezentačnou pečiatkou tohto návrhu, a zároveň požiadal tento súd o podanie správy o aktuálnom stave označeného konania.

Dňa 6. júla 2009 Okresný súd Poprad doručil okresnému súdu žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu spolu s uznesením č. k. 17 C 120/08-17 z 26. novembra 2008, ktorým tento zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 20. augusta 2009 bolo na pokyn sudkyne požiadané o pripojenie spisu sp. zn. 20 Er 1534/06 k spisu sp. zn. 16 C 156/08. Dňa 25. augusta 2009 bola táto žiadosť opätovne zaslaná príslušnej pracovníčke okresného súdu.

Dňa 21. septembra 2009 dala sudkyňa pokyn na vyžiadanie rozsudku sp. zn. 5 C 30/06 a sp. zn. 17 C 326/04 s rozhodnutiami odvolacieho súdu a vyznačenou právoplatnosťou týchto rozsudkov. Podľa úradného záznamu z 23. septembra 2009 spis sp. zn. 17 C 326/04 nebolo možné pripojiť z dôvodu, že je pripojený pri spise sp. zn. 19 Cb 15/08, ktorý sa nachádza na odvolacom súde z dôvodu odvolania.

Dňa 23. septembra 2009 okresný súd požiadal Okresný súd Ružomberok o zaslanie rozsudku sp. zn. 5 C 30/06 spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu a vyznačenou právoplatnosťou. V rovnaký deň súd požiadal právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby v lehote 30 dní zaslala okresnému súdu výpis z registra alebo inej evidencie, do ktorej je zahraničná osoba F. I. zapísaná.

Dňa 6. októbra 2009 Okresný súd Ružomberok zaslal okresnému súdu požadované doklady.

Dňa 7. októbra 2009 bol spis sp. zn. 16 C 156/08 pridelený oddeleniu občianskoprávne veci na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi Mgr. D. C.

Dňa 19. januára 2011 sa na okresnom súde konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely vylustrovania pobytu odporcu v 2. rade.

Dňa 20. januára 2011 právna zástupkyňa odporcu v 1. rade predložila okresnému súdu ďalšie listinné dôkazy a navrhla vypočutie svedka Ing. V. C.

Dňa 24. januára 2011 okresný súd žiadal podanie správy o trvalom a prechodnom pobyte odporcu v 2. rade v Registri obyvateľov Slovenskej republiky a na M. ú. v R. V rovnaký deň okresný súd žiadal aj Ústrednú evidenciu väzňov ZVJS SR o oznámenie, či sa odporca v 2. rade nachádza vo výkone väzby alebo trestu.

Dňa 4. februára 2011 M. ú. v R. oznámil okresnému súdu informácie o trvalom pobyte odporcu v 2. rade a jeho manželky.

Dňa 1. júla 2011 právny zástupca sťažovateľa žiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 22. júla 2011 právny zástupca sťažovateľa žiadal okresný súd, aby pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty vyzval právnu zástupkyňu odporcu v 1. rade na zaslanie dokladov, na ktorých predloženie ju okresný súd zaviazal na pojednávaní konanom 19. januára 2011.

Dňa 10. októbra 2011 a 22. februára 2012 právny zástupca sťažovateľa opätovne žiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 27. apríla 2012 okresný súd vyzval manželku a dcéru odporcu v 2. rade, aby v lehote 10 dní oznámili, na akej adrese sa zdržiava odporca v 2. rade, a či súhlasia s tým, aby niektorá z nich bola ustanovená za opatrovníka odporcovi v 2. rade v súdnom konaní. V zmysle odpovedí týchto osôb z 15. mája 2012 sa Mgr. J. P. zdržiava na adrese trvalého pobytu a poštu si preberá riadne a včas. V rovnaký deň okresný súd oznámil právnenému zástupcovi sťažovateľa, že *„pre povahu sporu sa pobyt odporcu J. P. lustruje v pokračovaní po zistení manželky a dcéry na jeho poslednej známej adrese“*.

Dňa 28. mája 2013 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu, aby v lehote 7 dní oznámila ďalšie údaje svedka, ktorého vypočutie navrhla listom z 20. januára 2011.

Dňa 19. júna 2013 sa na okresnom súde konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely ďalšieho dokazovania.

### III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/08 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto občianskoprávneho konania podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon, skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, výslovne netvrdil ani zástupca okresného súdu, resp. zákonný sudca, ktorý sa vyjadril k danej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný od 7. októbra 2009 do 19. januára 2011 (minimálne 1 rok, ak odpočítame lehotu nariadenia pojednávania) a od 4. februára 2011 do 27. apríla 2012 (1 rok a dva mesiace). Okresný súd teda viac ako dva roky vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako žalobca počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Na „*personálnu nestabilitu súdneho oddelenia*“ a na skutočnosť, že „*v závere roka 2007 zostatok dosiahol 505 vecí*“, na ktoré v danej veci poukázal zákonný sudca, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr.

I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 500 €, pretože má „za to, že neodôvodnená nečinnosť Porušovateľa má za následok oprávnenú nedôveru Sťažovateľa v činnosť súdnej moci v Slovenskej republike a v právny štát, keďže

*ani po vyše 19 mesiacoch v predmetnej veci nerozhodol, čím je Sťažovateľ držaný v stave právnej neistoty“.*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 20. septembra 2012, spísanie sťažnosti z 26. septembra 2012 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 22. júla 2013). Za dva úkony vykonané v roku 2012 patrí odmena v sume dvakrát po 127,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,63 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2013 prislúcha odmena v sume 130,16 € spolu s režijným paušálom 7,81 €, preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkovú sumu 407,55 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 81,51 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov predstavujú celkovú sumu 489,06 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2013